

UNHCR
The UN Refugee Agency

VÝUČBA O UTEČENCÍCH

VEK
9 – 12

SPRIEVODCA
AKTIVITAMI

Ďalšie materiály nájdete na adrese: unhcr.org/teaching-about-refugees

© 2017 UNHCR

KÝM ZAČNETE

Poznámka o inklúzii utečencov, žiadateľov o azyl a migrantov do plánovania výučby.

Kým začnete realizovať akékoľvek aktivity týkajúce sa utečencov, azylu, národnosti a migrantov, doprajte si čas a zamyslite sa nad študentmi, ktorých máte v triede. Sú niektorí z nich utečenci, žiadatelia o azyl, prípadne momentálne bez štátnej príslušnosti?

Ak áno, v závislosti od ich veku posúďte, či by nebolo vhodné porozprávať sa s nimi a ich rodičmi. Ak je to možné, nápady a pripomienky od rodičov a detí zakomponujte do vyučovacieho procesu a o zodpovedanie otázok ich žiadajte výlučne len za predpokladu, ak vám výslovne povedia, že majú záujem odpovedať na takéto otázky a diskutovať na tieto témy.

Osoby bez štátnej príslušnosti nemajú občianstvo žiadnej krajiny. Stav bez štátnej príslušnosti môže vzniknúť za rôznych okolností. Napríklad určité etnické alebo náboženské skupiny nemusia byť podľa zákonov príslušnej

krajiny uznané za občanov danej krajiny, prípadne niektoré deti sa môžu narodiť mimo krajiny, ktorej občianstvo majú ich rodičia a nepodarí sa im získať občianstvo v krajine ich rodičov ani v krajine, v ktorej sa narodili. Hneď niekoľko krajín po celom svete má v platnosti zákony, ktoré neumožňujú matkám preniesť svoju národnosť na svoje deti.

Osoby bez štátnej príslušnosti môžu mať problém s prístupom k základným právam, ako je vzdelanie, zdravotná starostlivosť, zamestnanie, sloboda pohybu a pod. Bez prístupu k týmto právam musia často čeliť prekážkam a sklamaniam.

Dávajte si pozor pri používaní slov ako „krajina“ a „národnosť“, ak máte v triede deti bez štátnej príslušnosti. Namiesto toho môžete použiť slová ako „tvoj domov“ alebo „tvoja kultúra“.

AKTIVITY VÝUČBY

Ďalej uvádzame niekoľko aktivít, ktoré môžete realizovať s vašimi študentmi, aby ste ich teoretické znalosti o utečencoch dokázali preniesť do praktickej roviny.

VÝSLEDOK VÝUČBY

1 | Porozumenie a empatický prístup k novým žiakom v škole.

Uskutočnenie výskumného projektu s cieľom vytvoriť sprievodcu pre nových žiakov školy.

Krok 1: Diskutujte o tom, aké sú začiatky v novej škole z pohľadu osoby, ktorá práve prišla do krajiny. Povedzte deťom, aby si vybrali témy, v ktorých by potrebovali usmerniť.

Krok 2: Môže to nadobudnúť formu výskumného projektu, v rámci ktorého deti zhromažďujú, v prípade potreby anonymne, názory od iných detí v škole, na tému, aké je to byť novým žiakom v škole.

Tí žiaci, ktorým to neprekáža, môžu uviesť, že sú na zodpovedanie otázok k dispozícii deťom, ktoré výskum realizujú. Deti môžu vyspovedať aj svojich rodičov a spýtať sa ich, čo by mali robiť, keď sa zapíšu do školy a začne sa nový školský rok.

Krok 3: Deti môžu následne svoj výskum prezentovať spoločne na nástenke v triede, napríklad na veľkej tabuli, na ktorú môžu zapísať výsledky. Učiteľ môže nakoniec zabezpečiť zostavenie sprievodcu na základe výsledkov celého výskumu zapísaného na nástenke.

Navrhované záverečné slová ako podnet na diskusiu – „*Je pre nás veľmi dôležité naučiť sa, nakoľko dôležité je, aby sme sa k novým žiakom našej školy správali milo a nápomocne. Dúfam, že sa nám v tom podarí vytrvať aj po zvyšok školského roka.*“

VÝSLEDOK VÝUČBY

2 | Porozumenie ekonomickej situácii ľudí žiadajúcich o azyl.

Krok 1: Požiadajte deti, aby sa s rodičmi porozprávali o tom, akú sumu týždenne alebo mesačne vynakladajú na nákup potravín. Deti môžu anonymne uviesť číslo na kus papiera a na základe toho odvodiť priemernú sumu na jeden týždeň.

Krok 2: Zistite si týždennú rozpočtovú dávku pre žiadateľov o azyl a požiadajte deti, aby tieto sumy porovnali.

Krok 3: V malých skupinách požiadajte deti, aby vytvorili zoznam toho, aké potraviny potrebuje štvorčlenná rodina na jeden týždeň.

Krok 4: Urobte si s deťmi školský výlet do miestnych supermarketov alebo obchodov, aby sa presvedčili, koľko peňazí potrebujú na nákup vecí, ktoré považujú za nevyhnutné. Túto sumu porovnajte s tým, koľko ich rodiny utrácajú priemerne a koľko dostáva žiadateľ o azyl. V skupine sa rozprávajte o získaných informáciách a skúste zistiť, či by deti mali nejaké odporúčania, pokiaľ ide o dávky pre žiadateľov o azyl.

Krok 5: Napíšte miestnemu alebo národnému politikovi, pripojte výsledky zistení a vyzvite deti, aby vytvorili videá a iné brožúry o tom, čo sa naučili a čo by sa dalo odkázať politikom.

Navrhované záverečné slová ako podnet na diskusiu – „*Máme za sebou užitočnú a nápomocnú aktivitu, ktorá nám pomohla pochopiť, ako rodiny žiadateľov o azyl po svojom príchode žijú v našej krajine.*“

VÝSLEDOK VÝUČBY

3 | Naučiť sa vzájomne spolupracovať na tvorbe aktivít, ktoré budú podnecovať participáciu. Pochopiť, že je dôležité, aby každý priložil ruku k dielu.

Uskutočnite spoločnú tvorivú aktivitu na tému utečencov a podelte sa o ňu v rámci komunity, napríklad prizvaním rodičov, prípadne zorganizovaním predstavenia pre školu alebo iné triedy.

Príklad 1: Vytvorenie a usporiadanie výstavy

Príklad 2: Tanečný recitál alebo hra

Príklad 3: Zorganizovanie recitácie poézie

Príklad 4: Spísanie knihy s príbehmi

Navrhované záverečné slová ako podnet na diskusiu – „Máme za sebou úžasnú aktivitu, do ktorej sa zapojil každý jeden z nás. Je pre nás veľmi dôležité naučiť sa, nakoľko dôležité je, aby každý jeden z nás priložil ruku k dielu.“

VÝSLEDOK VÝUČBY

4 | Poskytnúť deťom a rodinám príležitosť na to, aby sa naučili, ako žiť spoločne v jednej komunite.

Usporiadajte uvítací večer alebo raz mesačne organizované raňajky pre nových žiakov školy na začiatku školského roka s hrami, ktoré všetkým členom komunity dajú príležitosť na to, aby sa navzájom spoznali. Deti si môžu vyberať hry, pripravovať nápoje a jedlo alebo si zaspievať uvítaciu pesničku.

VÝSLEDOK VÝUČBY

5 | Naučiť sa vzájomne spolupracovať na tvorbe aktivít, ktoré budú podnecovať participáciu. Pochopiť, že je dôležité, aby každý priložil ruku k dielu.

Napísať knihu s príbehmi alebo básničkami, ktorá ďalším deťom umožní pochopiť zážitky dieťaťa utečencov. Knihu je možné venovať školskej alebo miestnej knižnici. Každé dieťa by mohlo dostať kópiu.

Navrhované záverečné slová ako podnet na diskusiu – *„Máme za sebou úžasnú aktivitu, do ktorej sa zapojil každý jeden z nás. Je pre nás veľmi dôležité naučiť sa, nakoľko dôležité je, aby každý jeden z nás priložil ruku k dielu.“*

VÝSLEDOK VÝUČBY

6 | Vcítte sa do situácie detí utečencov, ktorí práve prišli do krajiny.

Napísať listy deťom utečencov, ktorí prednedávnom prišli do krajiny, o tom, aký je školský život v danej krajine. Listy je možné odovzdať v záchytnom alebo pobytovom tábore a poskytnúť deťom.

Navrhované záverečné slová ako podnet na diskusiu – *„Ďakujem vám za tieto listy pre deti, ktoré len prednedávnom prišli do našej krajiny. Pokiaľ je to len trochu možné, vždy je dôležité vnímať aj situáciu iných.“*

VÝSLEDOK VÝUČBY

7 | Porozumieť situácii prichádzajúcich detí žiadajúcich o azyl v mojej krajine.

Niektoré azylové zariadenia alebo prijímacie siete majú možnosť získať informácie o postupoch získavania azylu v danej krajine.

Krok 1: Preverte si to online alebo kontaktujte sieť či konkrétne azylové zariadenie a zistite si, aké majú možnosti na to, aby porozumeli systému azylového zariadenia a procesu žiadania o azyl.

Krok 2: Niektoré centrá môžu vyslať úradníka pre komunikáciu, aby navštívil vašu triedu alebo školu, a v niektorých krajinách môže existovať aj možnosť zapojiť sa do výmen s inými mladými ľuďmi, napríklad formou písania si formou alebo usporiadania otvoreného futbalového zápasu či iných hier.

Krok 3: Zistite si, aké možnosti existujú vo vašej oblasti, aby ste sa na vlastnej koži presvedčili, aké sú praktické skúsenosti detí a študentov žiadajúcich o azyl.

Navrhované záverečné slová s podnetom na diskusiu môžu zahŕňať poďakovanie všetkým osobám, ktoré sa podieľali na návšteve alebo aktivite.

VÝSLEDOK VÝUČBY

8 | Zahrnutie rodín do aktivít v triede je skvelý spôsob na to, aby človek porozumel, nakoľko rozmanitá a zaujímavá je naša trieda.

Pozvite rodičov, aby navrhli potenciálne činnosti pre deň aktivít, ktoré budú oslavou kultúrnych rozdielov, ako napr. varenie alebo kultúrne aktivity. Usporiadajte spoločné posedenie alebo triedne stretnutie so zoznamom nápadov od rodičov, aby ste zistili, o ktoré z nich by deti mohli mať záujem.

Navrhované záverečné slová ako podnet na diskusiu – „Ďakujem za účasť všetkým rodičom detí.“

VÝSLEDOK VÝUČBY

9 | Porozumieť situácii utečencov v mojej krajine.

Krok 1: Najskôr si zistíte, či sú v triede rodičia detí, ktoré majú status utečencov. Ak áno, spýtajte sa ich, či by boli ochotní niečo povedať o tom, aké je to byť utečencom. Ak nie, obráťte sa na organizáciu, ktorá pomáha utečencom, a spýtajte sa, či by bola k dispozícii osoba so statusom utečenca alebo zamestnanec, ktorý by mohol navštíviť triedu.

Krok 2: Deti vedte k tomu, aby kládli čo najviac otázok v snahe porozumieť tomu, aké sú skúsenosti utečenca s integráciou v novej krajine.

Krok 3: Vyzvite študentov, aby sa pýtali na to, ako by mohli napomôcť tomuto procesu, a potom v rámci triedy navrhnete projekt, ktorý by zahŕňal spätnú väzbu od utečencov alebo zainteresovanej organizácie.

Navrhované záverečné slová s podnetom na diskusiu – *PodĎakujte sa všetkým za návštevu alebo účasť na aktivite a uveďte, ako nesmierne cenné je prostredníctvom priameho kontaktu mať možnosť pochopiť, aké to je byť utečencom.*

Ďalšie materiály nájdete na adrese: unhcr.org/teaching-about-refugees
Tieto výučbové materiály pripravila Mialy Dermishová v spolupráci s Laetitiou Lemaistrovou.

© 2017 UNHCR